

EDUCATION FOR ACHIEVING SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Monograph 35

Katowice

2020

EDUCATION FOR ACHIEVING SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Edited by Iryna Ostopolets and
Michał Ekkert

Series of monographs Faculty
of Architecture, Civil Engineering
and Applied Arts
Katowice School of Technology
Monograph 35

Publishing House of Katowice School of Technology, 2020

Editorial board :

Iryna Ostopolets – PhD, Associate Professor, Donbas State Pedagogical University (Ukraine)

Michał Ekkert – PhD, Katowice School of Technology

Yuliia Bilotserkivska – PhD, Associate Professor, Ukrainian Engineering Pedagogics Academy (Ukraine)

Mariia Kazanzhy – Doctor of Psychological Sciences, Professor, State Institution “South Ukrainian National pedagogical University named after K. D. Ushynsky” (Ukraine)

Paweł Mikos – Master, Katowice School of Technology

Tetyana Nestorenko – Prof. WST, PhD, Associate Professor, Berdyansk State Pedagogical University (Ukraine)

Aleksander Ostenda – Prof. WST, PhD, Rector of Katowice School of Technology

Anna Panasiewicz – Master, Katowice School of Technology

Magdalena Wierzbik-Strońska – Vice-Rector, Katowice School of Technology

Reviewers :

Olena Martyniuk – Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Professor of Management Department, International Humanitarian University (Ukraine)

Nadiya Dubrovina – PhD., School of Economics and Management in Public Administration in Bratislava (Slovakia)

Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts, Katowice School of Technology

Monograph · 35

The authors bear full responsible for the text, data, quotations and illustrations

Copyright by Katowice School of Technology, 2020

ISBN 978-83-955125-9-9

Editorial compilation

Publishing House of Katowice School of Technology

43 Rolna str. 43 40-555 Katowice, Poland

tel. 32 202 50 34, fax: 32 252 28 75

TABLE OF CONTENTS:

Preface	5
Part 1. Modern Concepts and Technologies in Education for Sustainable Development	7
1.1. Integration in education as a factor of sustainable development of the society	7
1.2. The issue of junior schoolchildren's self-control skills formation in theory and modern educational practice	13
1.3. Development of research activities of older preschool children in the project implementation process	22
1.4. Technology of increase the educational potential of parents from families of internally displaced persons	30
1.5. Cultural thinking developing technologies in the conditions of forming of New Ukrainian School	36
1.6. The support of the gifted as one of the conditions of sustainable development (experience of potential students' identification in Spanish schools)	43
1.7. Directions of cooperation of the special needs teacher with families that raise children with disabilities	49
1.8. The issue of junior schoolchildren's environmentally expedient behavior formation in theory and school practice	57
1.9. Project activity as a means of implementing sustainable development in out-of-school educational establishments	67
1.10. Usage of nonverbal communication in PE lesson	76
1.11. Scientific and pedagogical principles of healthcare for pupils	84
1.12. Quality management educational services in Great Britain: institutional regulation	92
Part 2. Contemporary Approaches to the Application of Sustainable Development Principles in Higher Education	97
2.1. Implementation of sustainable development ideas into the content of natural science teachers professional training	97
2.2. Theoretical and methodical bases of applying the integrative approach in the process of future primary school teachers' professional training	112
2.3. Modern interactive approaches to teaching lecture disciplines in the system of distance higher education (philological focus area)	124
2.4. Organizational and pedagogical aspects of organizing the system of scientific and methodical work as the condition of constructing a teacher's successful professional career	134
2.5. Determining the need for professional skills and its impact on supply	146
2.6. Continuing education as a precondition for sustainable development of a specialist	153
2.7. Dependence of student anxiety from temperament and its optimization during the educational process	161
2.8. Communicative competence development in higher education students	168
2.9. The vector of scientific activity of the Institute of Musical Art in Drohobych in the context of the development of Ukrainian pedagogy, art and culture	182
2.10. Characteristics of mentoring technology in professional development of future teachers of preschool education institutions	188
2.11. The system of future teachers' subjectness formation in the course of professional training: a systematic approach	204

Part 3. Applied Aspects of Sustainable Development Ideas Implementation in Higher Education	211
3.1. The importance of a interdisciplinary approach in teaching higher mathematics for IT specialities	211
3.2. Motivational-value component in the structure of future bachelors' degrees in physical therapy, ergotherapy for the application of fitness and health technologies in professional activity	217
3.3. Model of training future teachers for preschoolers' health-saving competence formation by means of game activity	226
3.4. Formation of linguoculturological competence by foreign students of non-specialized university	238
3.5. Modern model of higher professional physical education: acme-cultural dimension	244
3.6. The interrelation of competency and interdisciplinary approaches as a condition for the formation of competitive strategies for training human health professionals	252
3.7. Tandem foreign languages learning as the way of developing students' professional competence in higher technical educational establishments	260
3.8. Theoretical aspects of students' adaptive abilities development as the aspect of Labour Safety course teaching	267
3.9. Development of communicative skills of future teachers of fine art during the work on the plein-air	273
3.10. Tourist-educational aspect of using innovative moderation in the process of training students of the specialty of tourism	280
3.11. Use of mobile software applications in individual physical exercises	287
Annotation	293
About the authors	302

3.5. MODERN MODEL OF HIGHER PROFESSIONAL PHYSICAL EDUCATION: ACME-CULTURAL DIMENSION

3.5. СУЧАСНА МОДЕЛЬ ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ: АКМЕ-КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ВИМІР

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Особливості теперішнього етапу становлення цивілізації пов'язані з загостренням цілого комплексу ключових проблем розвитку суспільства. До них належать економічна, екологічна, енергетична кризи, а також наростання соціальних і національних конфліктів. Криза в суспільстві детермінувала розвиток кризи в системі освіти. Слід відзначити, що в історії розвитку суспільства змінилося декілька парадигм освіти, кожна з яких спочатку демонструвала свою активність, міра котрої знижувалася, коли вона виступала засобом прискорення його стагнації. Нині в усьому світі йде пошук нових систем освіти – більш демократичних, диверсифікованих і результативних. Намагання подолати в освіті, зокрема й у професійній фізкультурній освіті, професійну і культурну обмеженість, орієнтація на широко освічену та гармонійну особистість фахівця з фізичного виховання та спорту, що формує здоровий спосіб життя людей, характерний для всієї спільноти.

У другій половині ХХ століття можна виділити мінімум два критичних періоди у розвитку освіти. Як вказує Ф. Кумбс (1970) перший припадає на середину 60-х років, коли передові країни світу дійшли висновку, що змагання в економічній галузі зводиться до змагань у науці і техніці та зумовлюється підготовкою громадян у системі освіти. Другий рівень підвищеної уваги до проблем освіти виник на початку 80-х років ХХ століття, оскільки суспільство все більше стало усвідомлювати обмеженість подальшого розвитку людства тільки за рахунок економічного росту. Людство прийшло до висновку, що майбутній розвиток визначається, насамперед, рівнем культури, розумінням, мудрістю людини, її високими досягненнями в освіті (Шукшунув, Взятишев, Романова, 1995).

Система освіти, яка на той час склалася, була названа авторами «Римського клубу» «підтримуючим навчанням», що ґрунтується на фіксованих методах і правилах, призначення яких потрібно для того, щоб впоратися з уже відомими ситуаціями, котрі повторюються. Альтернативою «підтримуючого навчання» має стати «інноваційне навчання». Воно передбачає здатність тих, хто навчається до проєктивної детермінації майбутнього та вимагає кардинально нових підходів.

Слід відзначити, що концепція інноваційної освіти була сформульована у підготовленій у 1979 році Д. Боткіним, М. Ельмандірою, М. Малітцем доповіді Римському клубу «Не має меж навчанню» (No limits to learning Bridging the human gap (Butkin, Eimanjra, Malitza, 1979).

Аналіз останніх публікацій за проблематикою та виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Науковцями в останні роки розкриваються теоретичні і методичні засади вищої професійної фізкультурної освіти. Ряд дослідників доводять, що найбільш перспективними шляхами побудови моделей професійної фізкультурної освіти є використання аксіологічного (Демінська, 2014), акмеологічного (Дерека, 2017; Gaj, 1996; Jaworski, 2003), культурологічного (Franke, 1990; Grabowski, 2004, Кондрацька, 2018) підходів, які найбільш повно відбивають специфіку професійної підготовки майбутніх фахівців для галузі фізичної культури і спорту. Вважаємо, що для реалізації сучасних завдань необхідно вести пошук нового науково обґрунтованого підходу, заснованого на основі взаємозв'язку акмеологічного і культурологічного підходів у підготовці висококваліфікованих професіоналів з високим рівнем професійної культури, готових до лідерства, постійного самовдосконалення, мотивованих на досягнення високого професійного та соціального статусу і самореалізації в обраній професії.

Мета дослідження: проаналізувати становлення сучасних моделей вищої освіти та визначити, зокрема, сукупність положень, що складають підґрунтя основних напрямків

модернізації вищої професійної фізкультурної освіти в контексті ідей акме-культурологічної парадигми.

Методи дослідження: аналіз і синтез науково-методичної літератури та електронних ресурсів (опрацьовано близько 100 джерел), що дозволило проаналізувати становлення моделей вищої освіти та здійснити теоретичне узагальнення й запропонувати нове вирішення наукової проблеми, що виявляється в поєднанні акмеологічної і культурологічної парадигми в єдиний акме-культурологічний (інтегративний) підхід, спрямований на підвищення якості вищої професійної фізкультурної освіти.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування. Становлення моделей сучасної парадигми вищої освіти в кінці XX та на початку XXI ст. проходить у складних умовах громадсько-політичного життя, змін в економіці, соціальній сфері суспільства. Незважаючи на чисельні труднощі, всі ці роки здійснювався пошук провідних ідей, які б складали базову основу освітньої парадигми та зумовили вектори подальшого розвитку системи вищої освіти.

Потреба в перетворенні системи освіти була обумовлена тим, що освіта, яка виконує, насамперед, соціокультурну функцію сформувалася односторонньо. Переважання в ній матеріалістичної складової порушило гармонію матеріального та духовного, професійної підготовки та особистісної позиції майбутнього фахівця. Підготовлений у такій освітній парадигмі він не проявляє в своїй професійній діяльності прагнення слугувати іншим людям. Ця людська неспроможність окремого фахівця ставала проблемою суспільства, яке потребувало гуманності, толерантності та моральності.

Водночас, О. Запесоцький відзначає, що незалежно від конкретної країни, її соціокультурної ситуації, профілю закладу вищої освіти та інших особливостей, цілі реформування освіти мають суто гуманістичний характер і зводяться до наступного: метою суспільства має стати розвиток талантів усіх його членів до максимального рівня, виключаючи можливість створення недемократичного елітаризму; гуманістичні цінності суспільства повинні надавати можливість кожному його члену розвивати свої розумові здібності до максимально можливих з раннього дитинства до глибокої старості, навчаючись по мірі змін оточуючого світу; справедливість і висока якість освіти має велике практичне значення як для економіки, так і для суспільства в цілому; освіта має будуватися на основі партнерства; освітні реформи повинні бути скеровані на створення суспільства з розвинутою системою неперервної освіти; університети і коледжі повинні прийняти більш жорсткі, що піддаються вимірюванню, стандарти, які стосуються академічного рівня освітніх закладів і відношення студентів до навчання (Запесоцький, 2002).

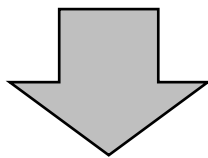
Нова освітня парадигма формувалася в процесі розробки важливих напрямів реформування вищої школи. Так, домінуючими тенденціями її розвитку впродовж 90-х років XX ст. були деідеологізація та демілітаризація в умовах часткової деіндустріалізації країни, перехід від елітарної до масової вищої освіти, гуманізація навчального процесу та гуманітаризація структури підготовки фахівців, поява приватного сектору та диверсифікація джерел фінансування. У прийнятій у 1995 році програмній документації ЮНЕСКО «Реформа і розвиток вищої освіти» констатувалося, що на сучасному етапі «вища освіта переживає кризу у всіх країнах світу» (Кінець, 1998). Динамізм розвитку Європейського Союзу на початку 2000-х років обумовив швидке просування освітніх реформ. На 36 сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО, яка відбулася 25 жовтня – 10 листопада 2011 року у Парижі, порядком денним було передбачено обговорення широкого кола проблем, пов'язаних із подальшим розвитком міжнародного співробітництва в галузі освіти, науки, культури, інформації та комунікації, а також питань реалізації Середньострокової стратегії ЮНЕСКО 2008-2013 рр., підготовки нової Середньострокової стратегії 2014-2019 рр. Окрім цього, відбулись галузеві засідання, що забезпечили роботу профільних комісій із питань освіти, природничих та соціально-гуманітарних наук, культури, інформації та комунікації. Насамперед, привертає увагу зусилля ЮНЕСКО щодо ширшого визнання науки, технології та комунікації наріжними параметрами сталого розвитку та керування знаннями (Предисловие, 2012). Щодо програм освіти, то новими стратегічними підходами було

визнано наступні: 1. Покращення якості освіти через підвищення рівня викладання, навчання, адекватності й ефективності – у тому числі за рахунок просування ІКТ як механізму доступу до навчання; 2. Освіта в дусі цінностей, демократичної громадянськості, прав людини, терпимості й діалогу задля примирення та миру; 3. Посилення уваги до вищої освіти через її важливість для інноваційної діяльності та формування міцніших суспільств і економік, а також проблеми зі вступом на цей рівень навчання; 4. Формування глобальної платформи для обговорення освітніх інновацій та реформ з погляду майбутнього освіти; 5. Надання нового імпульсу зусиллям щодо забезпечення освіти для всіх через формування нових партнерських зв'язків (Крупная программа, 2013).

Отже, нова освітня парадигма в якості пріоритету вищої освіти розглядає орієнтацію на інтереси особистості, які адекватні сучасним тенденціям суспільного розвитку та освітні інновації, що в свою чергу, зумовило основні принципи реформування освітньої системи (Рис. 1).

У цілому, сучасна освітня парадигма являє собою багатоаспектний комплексний феномен, у якому традиційна освіта взаємодіє з інноваційною. При цьому ця взаємодія здійснюється через розвиток культурологічного потенціалу особистості, котрий орієнтований на гуманістичну доміную. Взаємодія традицій та інноватики в освіті є новим рівнем гуманізації. При цьому, обидві форми освіти знаходяться в умовах паритетної компліментарної опозиції та не вступають у протиріччя між собою, а лише взаємодоповнюють і збагачують ідею ефективної соціалізації особистості.

Основні принципи реформування освітньої системи

• демократизація освіти; • поліваріантність і багатоукладність; • відкритість інноваціям; • врахування національних особливостей; • гуманізація змісту освіти; • забезпечення різноманітності та диференціації; • розвиваючий характер; • креативність; • професіоналізація; • компетентність (професійна і соціальна); • неперервність навчання

Рис. 1. Зміст провідних принципів реформування освітньої системи

Науковці виділяють шість моделей сучасної парадигми вищої освіти, які постають у якості інноваційних (Утюж, 2009):

- перша модель – освіта як формування наукової картини світу, ставка на науку як головну цінність суспільного життя та освіти, ідеал освіченої людини – людина-науковець;
- друга модель – освіта як професіоналізація. Для більшості розвинутих країн стало характерним те, що вектор освіти почав зміщуватися у бік прикладних наук, підготовки професіоналів, оскільки економічна дійсність вимагає від освіти все більшої віддачі;

- третя модель – освіта як формування культури інтелектуальної діяльності, як спосіб розвитку мислення. Шляхом переходу від школи пам'яті до школи, де людину вчать здобувати освіту, залучаючи власне мислення, передбачається вирішити проблеми професійної освіти на основі вироблення власного світогляду в умовах значної кількості альтернативних ідеологічних і суспільних впливів;

- четверта модель – освіта як підготовка до життя. Зміщення вектору до сфери історії та культури, де можна знайти відповіді на питання куди рухається суспільство та як вирішується доля людського буття;

- п'ята модель – неперервна освіта або забезпечення можливості задоволення її потреби протягом усього життя людини;

- шоста модель – критично-креативна, у якій головним є формування пізнавального інтересу та творчого мислення до навчання, створення для цього відповідних умов, а саме: цілодобовий доступ до бібліотек, Інтернету та іншої інфраструктури навчання для забезпечення самостійної роботи студентів.

Отже, нова освітня парадигма гуманістична за своєю суттю, оскільки в центрі її є окрема людина. Максимальне розкриття її індивідуальних здібностей, неповторних унікальних особливостей психіки та інтелекту стають головною метою всього освітнього процесу. При наявності гуманістичної домінанти нові вимоги до освітньої парадигми виражаються також у взаємозв'язку традицій, інноватики. Складні переплетення та взаємозв'язки процесу соціалізації особистості вимагають в якості основної мети освіти окреслити особистісне самовизначення та професійну компетенцію фахівця.

Таким чином, пошук нових систем освіти, більш демократичних, диверсифікованих і результативних з позиції інтересів суспільства привів до формування нової освітньої парадигми, сутність якої в багатьох аспектах визначають *фундаментальність, цілісність і спрямованість на задоволеність інтересів особистості*.

Безумовно, реформування системи вищої професійної освіти суттєвим чином відобразилося на формуванні її змісту. На думку В. Сластьоніна, в основу розробки змісту вищої професійної освіти мають бути покладені наступні принципи:

- *універсальність* – повний набір гуманітарних дисциплін, котрі забезпечують базову підготовку в єдності з професійною та спеціалізованою освітньою програмами;

- *інтегративність* – міждисциплінарна кооперація наукових досліджень і навчальних предметів, змістова та структурно функціональна єдність навчального процесу;

- *цілісність картини світу*, що відтворюється комплексом базових дисциплін на основі єдності мети, взаємодоповнюваності змісту та єдності вимог;

- *фундаментальність* – наукова обґрунтованість і висока якість соціогуманітарної та загальнокультурної, психолого-педагогічної та спеціальної підготовки;

- *професійність* – оволодіння різноманітними соціальними технологіями;

- *варіативність* – гнучке поєднання обов'язкових базових курсів і додаткових дисциплін за вибором з широким сектором спеціалізованих навчальних предметів спеціального та гуманітарно-культурологічного профілів, різноманітність алгоритмів навчання відповідно до індивідуальних можливостей студентів, вільний вибір обсягу, темпів і форм освіти;

- *багаторівневість* – підготовка на ступенях загальної, базової (бакалавр) і повної (магістр) вищої освіти, аспірантура, докторантура, різноманітні форми підвищення кваліфікації (Сластенин, 2004).

Акме-культурологічний вимір професійної фізкультурної освіти. У контексті ідей сучасної освітньої парадигми змінюються вимоги до якості вищої професійної фізкультурної освіти і підготовки фахівців галузі фізичного виховання та спорту. Поліфункціональність фізичної культури, її насиченість розвиваючими, оздоровчими, освітніми і виховними технологіями вимагає особливого підходу до формування змісту підготовки фахівців для

конкретної галузі. Необхідно враховувати, що діяльність цих фахівців пов'язана з людиною, відповідно слід орієнтуватися на їх підготовку в психолого-педагогічному аспекті.

На теперішній день у закладах вищої освіти фізкультурного профілю висувається концепція, згідно з якою єдність духовного, фізичного та морального виховання виступає як один із напрямів навчального процесу. При цьому відзначається необхідність підвищення професійної підготовки студентів і на цьому ґрунті досягнення їх професійного зростання. Заходи, що вживаються при підготовці кадрів галузі фізичного виховання та спорту в основному спрямовані на вирішення виникаючих проблем, які утворилися в результаті сформованих протиріч: незбалансованої політики у підготовці кадрів; потреби в інноваційних процесах, котрі передбачають використання гнучких випереджуючих технологій і дефіциту їх ресурсного забезпечення; зниженням загальнокультурного, морального й творчого рівня фахівців тощо. Отже, сучасний професійно підготовлений фахівець має відповідати трьом основним вимогам: володіти широкими знаннями, ерудицією, які дозволяють адаптуватися до швидко змінюваних умов життя; ставитися до праці як до першої життєвої необхідності; відрізнятися гнучкістю розуму, бути ініціативним, творчо ставитися до справи (Ivanii, 2016).

Проблема професіоналізму в новій освітній парадигмі відображає міру готовності і здатності фахівця фізичного виховання та спорту повноцінно реалізувати свої функції при вирішенні практичних завдань та залежить від рівня їх інтегральної підготовленості. Становлення професіоналізму на етапі підготовки у закладах вищої освіти суттєво залежить від раціональної інтеграції навчальних дисциплін та їх орієнтації на цілісну професійну діяльність, у якій окрема дисципліна повинна служити засобом досягнення загальної мети. Нині ж кожна дисципліна радше виступає в якості власної мети, що знижує ефективність професійної підготовки студентів (Степанченко, 2012).

Професійний розвиток особистості майбутнього фахівця у процесі навчання не вичерпується індивідуальною роботою зі знаковою інформацією, а з самого початку повинен бути включений у контекст життя та діяльності. При цьому навчання сприймається як процес включення особистості в систему громадських відносин, соціальну практику, а навчальний процес при цьому відображає ці відносини і являє собою єдність діяльності та спілкування (Бальсевич, 2004).

Для забезпечення високої ефективності нової парадигми навчання дуже важливо виробити у навчальному закладі єдині педагогічні позиції всього викладацького складу, розподілити задачі та функції роботи кожної кафедри і кожного працівника таким чином, щоби всі діяли в одному напрямі, висували єдині педагогічні вимоги і, в той же час, творчо виконували свою роботу з професійної підготовки фахівця (Хотомлянський, 2006).

Сучасна система процесу підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту вимагає від професорсько-викладацького складу вищої школи глибокого переосмислення призначення фізкультурної освіти, різноманітних аспектів гармонізації її моделей і технологій. Успішне вирішення нових завдань, що стоять перед вищою освітою фізкультурного профілю, залежить від готовності та здатності викладачів здійснювати перехід до нового педагогічного мислення, суть якого полягає у сприйнятті навчання як процесу професійного розвитку особистості студента.

Одним із механізмів її модернізації є впровадження в практику підготовки студентів ефективних моделей, які здатні забезпечити ефективну професійно-педагогічну підготовку майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту, інтеграції знань, умінь, ділових та особистісних якостей майбутнього фахівця, стратегій випереджувального підходу, спрямованих на його адаптацію в сучасному динамічному суспільстві, збереження й примноження духовних і життєвих сил, реалізацію власного творчого потенціалу. Вважаємо, що для реалізації цих завдань необхідно вести пошук вирішення проблеми за допомогою нового науково обґрунтованого підходу заснованого на основі взаємозв'язку акмеологічного і культурологічного підходів у підготовці висококваліфікованих професіоналів з високим рівнем професійно-педагогічної культури, готових до лідерства, постійного

самовдосконалення, мотивованих на досягнення високого професійно-педагогічного та соціального статусу і самореалізації в обраній професії.

Аналіз ряду досліджень професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту на засадах акмеології (Дерека, 2017; Хозяїнов, 2007; Gaј, 1996 та ін.) приводить нас до висновку, що у кінцевому результаті професійно-педагогічна підготовка майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту на основі акмеологічного підходу надає можливість досягнення такого стану професійної фізкультурної освіти, який можна назвати множиною суб'єктивних професійно-управлінських вершин з визначеними особливостями функціонування і перспективами особистісно-професійного розвитку її суб'єктів, орієнтує майбутніх фахівців на становлення власної акмеологічної позиції, акме-орієнтований саморозвиток, так і на здійснення акмеологічного супроводу студентів до нових щаблів розвитку.

Сучасні дослідження ролі культурологічного підходу до професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту (Демінська, 2012; Кондрацька, 2017; Franke, 1999 та ін.) дозволяють тлумачити її як феномен культури і вибудовувати процес її формування, звертаючись до принципів культурологічної освіти. Реалізація культурологічного підходу пов'язана з прагненням подолати тенденції розвитку без особистісної, абстрактно-формальної педагогіки. Основним змістом професійної підготовки майбутнього фахівця є його здатність до безперервної самоосвіти, самовиховання, саморозвитку, перетворювальної діяльності, свідомого підкорення діяльності ціннісним соціокультурним пріоритетам, ефективного самоуправління і творчої самореалізації. Оскільки педагог постійно мусить здійснювати моральний, етичний, світоглядний вибір, оцінювати і регулювати педагогічні обставини і ситуації, ставити мету і завдання, шукати засоби їх досягнення, приймати рішення та реалізовувати їх, то методологічно важливим є положення про органічний зв'язок культури з фізкультурно-спортивною педагогічною діяльністю.

Розкриття сутності акмеологічного та культурологічного підходів щодо підвищення якості професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту надає можливість поєднання акме- і культурологічної парадигми для пошуку ефективних шляхів підготовки висококваліфікованого професіонала з високим рівнем його професійно-педагогічної культури, готового до лідерства, постійного самовдосконалення мотивованого на досягнення високого професійного та соціального статусу, самореалізації в обраній професії. Новизна акме-культурологічного (інтегрованого) підходу полягає в тому, що такий підхід, вбираючи в себе все найбільш раціональне з акмеологічного та культурологічного підходів, на основі принципу комулятивності є найбільш придатним для у забезпечення якості професійної фізкультурної освіти і складає його методологічну підставу. Акме-культурологічний (інтегративний) підхід до професійної фізкультурної освіти ми розглядаємо як сукупність взаємопов'язаних теоретико-методологічних положень педагогічної акмеології і культурології, що забезпечують аналіз професійної підготовки крізь призму індивідуальних, особистісних, суб'єктивно-діяльнісних та професійно-педагогічних характеристик майбутнього фахівця в їх єдності, в усіх взаємозв'язках задля досягнення особистої й професійно-педагогічної самореалізації під час навчання і виконання професійно-педагогічних завдань та передбачають спрямування професійної підготовки на становлення особистості фахівця як суб'єкта професійно-педагогічної культури (Іваній, 2016). Впровадження такого підходу в професійну фізкультурну освіту передбачає такі концептуальні трансформації основних її структурних компонентів: на рівні освітніх цілей – сформувати професійно-педагогічну культуру майбутніх фахівців; на рівні змісту фізкультурної освіти – посилити акмеологічну і культурологічну складову; на рівні педагогічних технологій – спрямувати зусилля на діяльнісне засвоєння майбутнім фахівцем акме-культурологічних норм і цінностей; на рівні освітнього середовища – створити акме-культурологічне середовище навчання; на організаційно-управлінському рівні – сформувати

організаційну культуру закладу вищої освіти; на результативному рівні – сформувати особистість майбутнього фахівця як суб'єкта культури.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У дослідженні проаналізовано становлення сучасних моделей вищої освіти та визначено сукупність положень, що складають підґрунтя модернізації професійної фізкультурної освіти у контексті ідей акме-культурологічної парадигми. Нова акме-культурологічна парадигма вищої професійної фізкультурної освіти являє собою багатоаспектний комплексний феном, у якому традиційна освіта взаємодіє з інноваційною при цьому ця взаємодія здійснюється через розвиток акме-культурологічного потенціалу особистості, котрий орієнтований на гуманітарну доміную. Сутність акме-культурологічної освітньої парадигми визначають фундаментальність, цілісність і спрямованість на задоволеність інтересів особистості. Акме-культурологічний потенціал фахівця фізичного виховання та спорту ми розглядаємо як багаторівневе інтеграційне новоутворення, яке характеризується наявністю системи його орієнтацій на ефективну акме-культурологічно спрямовану професійну діяльність, прагненням і готовністю до трансляції цінностей культури та досягнення високих результатів у професії, і визначає зміст пізнання власної індивідуальності фахівця.

Проблема професіоналізму в акме-культурологічній парадигмі відображає міру готовності та здатності фахівця з фізичного виховання та спорту повноцінно реалізувати свої функції при вирішенні практичних завдань та залежить від рівня їх інтегральної підготовленості на основі сформованої професійно-педагогічної культури. Фахівець з фізичного виховання та спорту як суб'єкт професійно-педагогічної культури розглядається як інтегральна особистісна характеристика фахівця, який на високому рівні внутрішнє детермінованої активності і свідомості не тільки здійснює засвоєння й вживання артефактів професійно-педагогічної культури, але й реалізує свій акме-культурологічний потенціал, проєктуючи акме-культурологічний фізкультурно-спортивний освітній простір для саморозвитку й самореалізації особистості вихованців.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у реалізації ідей нової акме-культурологічної парадигми, де головним завданням є осмислення та побудова взаємозв'язків між тенденціями розвитку фізичної культури і спорту і системою підготовки фахівців. Усе це потребує проведення низки наукових експериментальних досліджень, результати яких можуть сприяти пошуку найбільш ефективних і раціональних рішень.

References

1. Butkin D., Elmandjra M., Malitza M. (1979). No limits to learning Bridging the human gap. URL: <https://b-ok.cc/book/2818071/9741c5>.
2. Вільчковський, Е. С. (2002). Професійна спрямованість підготовки фахівців з фізичного виховання. *Розвиток педагогічної і психологічної науки в Україні 1992-2002 рр.* 36. наук. пр. – Харків: ОВС, 1, 301-310. (Vilchkovskiy, E. S. (2002). Professional orientation Preparation of specialists in physical education. *Development of Pedagogical and Psychological Science in Ukraine 1992-2002 of sciences.* Zb. nauk. pr. – Kharkiv: OVS, 1, 301-310.)
3. Демінська, Л. О. (2014). Аксиологічні засади професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання (дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04). Київ (Deminska, L. O. (2014). Axiological principles of professional and pedagogical training of future teachers of physical education (DSc thesis). Kiev).
4. Дерєка, Т. Г. (2017). *Акмеологічні засади неперервної професійної підготовки фахівців фізичного виховання*, дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ (Dereka, T. H. (2017). *Acmeological principles of continuous professional training of specialists in physical education* (DSc thesis). Kyiv).
5. Запесоцький, А. С. (2002). *Образование: философия, культурология, политика*. М.: Наука. (Zapesotskiy, A. S. (2002). *Education: philosophy, cultural studies, politics*. M.: Science).
6. Кінець, В. П. (1998). Вища освіта в системі цінностей цивілізації XXI століття. *Концептуальні проблеми модернізації вищої освіти: матеріали міжнародної наукової*

конференції 13-14 листопада 1998 р. Донецьк. (Kinets, V. P. (1998). Higher education in the value system of the XXI century civilization. *Conceptual Problems of Modernization of Higher Education: Proceedings of the International Scientific Conference November 13-14, 1998, Donetsk*).

7. Кондрацька, Г. Д. (2017). *Професійно-мовленнєва культура майбутнього фахівця фізичного виховання в системі вищої освіти*: монографія. Дрогобич (Kondratska, H. D. (2017). *Professional-Speech Culture of the Future Physical Education Specialist in Higher Education: Monograph. Drohobych*).

8. Крупная программа! – Образование: 01001-01604 / 36с / 5: Проект Программы и бюджета 2001-2013 г. 1. Париж: ЮНЕСКО. 2011, 26-28. (Great program! – Education: 01001-01604 / 36s / 5: Draft Program and Budget 2001-2013. 1. Paris: UNESCO. 2011, 26-28).

9. Кумбс, Ф. (1970). *Кризис образования в современном мире*. М.: Наука (Kumbs, F. (1970). *The crisis of education in the modern world*. M.: Science).

10. Предисловие Генерального директора (2012). 1. Париж, ЮНЕСКО. 1-х с. (Director-General's Preface (2012). 1. Paris, UNESCO. 1 s).

11. Слостенин, В. А. (2004). Основные тенденции модернизации высшего образования. *Педагогическое образование и наука*, 1. 42-50. (Slastenyn, V. A. (2004). The main tendencies of higher education modernization. *Teacher Education and Science*, 1. 42-50.)

12. Степанченко, Н. І. (2012). Роль професійної мотивації в системі підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми в фізкультурному вихованні і спорті*. Харків, 8. 94-98. (Stepanchenko, N. I. (2012). The role of professional motivation in the training of future specialists in physical education and sports. *Pedagogy, psychology and medical and biological problems in physical education and sport*. Kharkiv, 8. 94-98).

13. Хозяинов, Г. И. (2007). *Акмеология физической культуры и спорта: учеб, пособие*. М.: Академия. (Khoziaunov, H. Y. (2007). *Acmeology of physical culture and sports: textbook, allowance*. M.: Academy).

14. Хотомлянський, О. (2006). Методичні питання оцінювання результатів професійної діяльності професорсько-викладацького складу вищого навчального закладу. *Освіта і управління*, 9. 3-4. 145-151. (Khotomlianskyi, O. (2006). Methodical questions of evaluation of results of professional activity of the teaching staff of a higher educational institution. *Education and Management*, 9. 3-4. 145-151.)

15. Шукшунов, В. Е., Взятыхшев, В. Ф. Романова, Л. И. (1995). От осознания парадигмы к образовательной практике. *Высшее образование в России*, 3, 35-44. (Shukshunov, V. E., Vzyatyshev, V. F., Romanova, L. I. (1995) From paradigm awareness to educational practice. *Higher Education in Russia*, 3, 35-44.)

16. Franke, E. (1999). School physical education as a promoter of sport for all among the population: *Paper to arid Congress on Sport for all* (Univ, of Osnabruck, Tampere, Osnabruck, Finland, June 4-7).

17. Ivanii, Igor. (2016). Approaches of the professional-pedagogical culture to from students of physical culture specialties during the process of professional training. *Journal of Physical Education and Sport*, 16 (2). 28. 640-643.

18. Jaworski, Z. (2003) Rozwoj publicznych uchelni wychowania nauczycieli wychowania fizycznego. *Wychowania fizyczne i zdrowotire*. 5. 20-23.

19. Gaj, E. (1996) Dzieje Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu (1919-1994). *Seria: Monografie*. Poznan: Wyd. Academia Wychowania Fizycznegoim. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu. 291.

20. Grabowski H. (2004). Uwagi krytyczne o wychowaniu fizycznym i kształceniu nauczycieli. Krakow: "Impuls", 70 s.